

PRO TEST SŁO WN IK

#ADWO-
KATURA
JEST
KŹBIETA ♀

KRONIKA

PISMO IZBY ADWOKACKIEJ W ŁODZI

OPRACOWAŁ:

ADW. KACPER MARCINIAK

PROCEDURY KARNE

PRZESZUKANIE POMIESZCZEŃ I OSOBY – PORADNIK

1. Pora dokonania przeszukania

Przeszukania pomieszczeń mieszkalnych można dokonywać tylko w dzień (od godziny 6:00 do 22:00). Wyjątek dotyczy tzw. „wypadków niecierpiących zwłoki” (art. 221 Kodeksu postępowania karnego – dalej: k.p.k.). Pojęcie wypadków niecierpiących zwłoki jest niedookreślone, co uniemożliwia praktycznie weryfikację tej okoliczności w trakcie przeszukania. Zasadność ta (podjęcia czynności w porze nocnej) podlega ocenie sądu na etapie rozpoznawania zażalenia na przeszukanie.

PRZESZUKANIE ROZPOCZĘTE ZA DNIA MOŻNA PROWADZIĆ NADAL MIMO NASTANIA PORY NOCNEJ.

W porze nocnej można przeszukać lokale dostępne w tym czasie dla nieokreślonej liczby osób albo służące do przechowywania przedmiotów (art. 221 k.p.k.).

2. Cel przeszukania

Przeszukanie prowadzi się w celu wykrycia lub zatrzymania albo przymusowego doprowadzenia osoby podejrzanej, a także w celu znalezienia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie lub podlegających zajęciu w postępowaniu karnym, jeżeli istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że osoba podejrzana lub wymienione rzeczy tam się znajdują (art. 219 k.p.k.). W celu znalezienia rzeczy ww. można też dokonać przeszukania osoby, jej odzieży lub podręcznych przedmiotów.

3. Podstawy przeszukania (art. 220 k.p.k.)

Przeszukania dokonuje prokurator, albo (na polecenie sądu lub prokuratora) Policja lub inny organ (np. Straż Graniczna, organy kontroli skarbowej – w ramach swych kompetencji).

Policja (lub ww. inne organy) mają **OBOWIĄZEK OKAZAĆ OSOBIE, U KTÓREJ PRZESZUKANIE MA BYĆ PROWADZONE, STOSOWNE POSTANOWIENIE SĄDU LUB PROKURATORA I TO PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO PRZESZUKANIA.**

Jednakże **W WYPADKACH NIECIERPIĄCYCH ZWŁOKI**, jeżeli postanowienie sądu lub prokuratora nie mogło zostać wydane, Policja (lub ww. inny organ) **MOŻE PRZEPROWADZIĆ PRZESZUKANIE OKAZUJĄC NAKAZ KIEROWNIKA SWOJEJ JEDNOSTKI LUB LEGITYMACJĘ SŁUŻBOWĄ.** Przesłanka „wypadku niecierpiącego zwłoki” jest nie do zakwestionowania na etapie samego przeszukania, a weryfikuje ją sąd rozpoznając wniosek Policji o zatwierdzenie przeszukania, składany w sądzie po przeprowadzeniu czynności przeszukania. W tym wypadku konieczne jest zgłoszenie przez osobę, u której dokonywane jest przeszukanie, do protokołu przeszukania żądania doręczenia tego postanowienia (w przedmiocie zatwierdzenia czynności przeszukania). Policja powinna o tym pouczyć.

4. Tryb przeszukania

Co do zasady osobę, u której ma nastąpić przeszukanie, należy przed rozpoczęciem czynności zawiadomić o jej celu i wezwać do wydania poszukiwanych przedmiotów, ale ma to miejsce zazwyczaj w trakcie poszukiwania konkretnej osoby lub rzeczy (zidentyfikowanej co do tożsamości). W większości przypadków Policja poszukuje przedmiotów, o których istnieniu nie wie z pewnością, ani nie jest w stanie ich określić (np. dokumentacja, korespondencja itp.). W taki wypadkach (a jest ich większość) wezwanie do dobrowolnego wydania i zadośćuczynienie temu wezwaniu nie spowoduje odstąpienia od przeszukania (art. 224 k.p.k.)

PODZAS PRZESZUKANIA MA PRAWO BYĆ OBECNA OSOBA, U KTÓREJ CZYNNOŚĆ JEST PRZEPROWADZANA, osoba przybrana przez prowadzącą czynność, A TAKŻE OSOBA WSKAZANA PRZEZ TEGO, U KOGO DOKONUJE SIĘ PRZESZUKANIA (jeżeli nie uniemożliwia to przeszukania albo nie utrudnia go w istotny sposób – z praktycz-

nego punktu widzenia te przeszkody w większości przypadków nie występują) – art. 224 § 2 k.p.k..

Jeżeli przy przeszukaniu nie ma na miejscu gospodarza lokalu, należy do przeszukania przywołać przynajmniej jednego dorosłego domownika lub sąsiada (art. 224 § 3 k.p.k.).

PRZESZUKANIE LUB ZATRZYMANIE RZECZY POWINNO BYĆ DOKONANE ZGODNIE Z CELEM TEJ CZYNNOŚCI, Z ZACHOWANIEM UMIARU, ORAZ W GRANICACH NIEZBĘDNYCH DLA OSIĄGNIĘCIA CELU TYCH CZYNNOŚCI PRZY ZACHOWANIU NALEŻYTEJ STARANNOŚCI, W POSZANOWANIU PRYWATNOŚCI I GODNOŚCI OSÓB, KTÓRYCH TA CZYNNOŚĆ DOTYCZY, ORAZ BEZ WYRZĄDZANIA NIEPOTRZEBNYCH SZKÓD I DOLEGLIWOŚCI (art. 227 k.p.k. i art. 14 ust. 3 ustawy o Policji).

Z czynności tych (przeszukanie, zatrzymanie rzeczy i danych informatycznych) musi być sporządzony protokół (art. 143 k.p.k.). Ważne jest aby protokół dokładnie przeczytać i upewnić się, że zawiera on wszelkie informacje dotyczące przeszukania (lista osób obecnych, oświadczenia składane przez osoby obecne). Do protokołu należy zgłosić wszelkie uwagi dotyczące przeprowadzonego przeszukania (w tym dot. pory przeszukania, jego trybu, zachowania umiaru i poszanowania godności itp.). Policja nie ma prawa odmówić ich wpisania, nawet jeśli się z nimi nie zgadza.

5. Przeszukanie osoby

Przeszukania osoby i odzieży na niej powinno być dokonywane w miarę możliwości za pośrednictwem osoby tej samej płci (art. 223 k.p.k.).

6. Zatrzymanie rzeczy

W czasie przeszukania zazwyczaj dochodzi do zatrzymania rzeczy (w tym nośników danych). Policja ma obowiązek wydać osobie, u której przeszukanie jest dokonane, pokwitowanie zatrzymania rzeczy – może być ono zawarte

w protokole przeszukania (art. 228 § 3 k.p.k.). **WAŻNE - DOPILNOWAĆ ABY WSZYSTKIE PRZEDMIOTY (I DOKUMENTY) BYŁY DOKŁADNIE OPISANE W SPOSÓB UMOŻLIWIĄJĄCY ICH PÓŹNIEJSZĄ IDENTYFIKACJĘ.** W wypadku dokumentów może pojawić się problem (zwłaszcza w wypadku obszernej dokumentacji), że Policja nie będzie chciała opisywać każdego dokumentu osobno. Najczęściej Policja wpisuje wtedy do protokołu „**PLIK DOKUMENTÓW**”. Jest to opis niewystarczający. Są w tym zakresie różne praktyki. **NAJBEZPIECZNIEJ JEST ZAŻĄDAĆ OPISANIA KAŻDEGO DOKUMENTU OSOBNO** (np. „*faktura nr ... z dnia ...; dokument zaczynający się od słów „...” i kończący „...”*”; wskazanie ilości kart itp.) – Policja nie ma podstaw prawnych, żeby tego żądania nie zrealizować (art. 229 k.p.k. wskazuje, że w protokole zatrzymania rzeczy należy umieścić „**W MIARĘ POTRZEBY ICH OPIS**” – potrzeba, o której mowa w tym przepisie w odniesieniu do dokumentów występuje prawie zawsze). Ważne jest żeby zabezpieczyć się jak najlepiej przed sytuacją, gdy nagle (po zatrzymaniu tych dokumentów) ich ilość się zwiększy lub zmniejszy.

W WYPADKU ZATRZYMANIA NOŚNIKÓW DANYCH KONIECZNIE NALEŻY ZAŻĄDAĆ SPORZĄDZENIA KOPII BINARNEJ TEGO NOŚNIKA.

7. Nagrywanie przebiegu czynności

W kwestii dopuszczalności rejestrowania czynności przeszukania (szerzej – jakichkolwiek czynności Policji) istnieje rozbieżność poglądów. Na stronach Komendy Głównej Policji znaleźć możemy negatywną opinię praw-

ną w tej kwestii (opinia z 4 stycznia 2019 r. autorstwa r. pr. M. Będziejowskiej-Michalskiej). Zdaniem natomiast Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka możliwość taką (również na gruncie prawa polskiego) należy dopuścić. Argumenty przedstawione w opinii umieszczonej na stronie Komendy Głównej Policji są (zdaniem autora niniejszej publikacji) nieprzekonujące. Tym samym przychylić się należy do stanowiska reprezentowanego przez HFPC. W dotychczasowej praktyce funkcjonowania organów ścigania przyjął się model umożliwiający osobom, w stosunku do których prowadzone są czynności, rejestrację ich przebiegu (zarówno w formie audio jak i wideo).

Należy pamiętać, że minimalnym poziomem zabezpieczenia swoich praw w związku z przeszukaniem jest dobranie do tej czynności osoby wskazanej, o czym była mowa w punkcie 4 wyżej, a najlepiej zapewnienie udziału w niej adwokata lub radcy prawnego.

8. Ważne

W czasie przeszukania pod żadnym pozorem (nawet na życzenie Policji – niezależnie od jego uzasadnienia) nie wolno dotykać jakichkolwiek przedmiotów, które nie są własnością osoby, u której przeszukanie jest dokonywane i których osoba ta nie rozpoznaje. Pozostawienie na takich przedmiotach śladów linii papilarnych utrudni dowodzenie, że z przedmiotami tymi nie miało się nigdy do czynienia.

NUMER TELEFONU DO MOJEGO ADWOKATA:

OPRACOWAŁ:

DR ADW. SYLWESTER REDEŁ

PROCEDURY ADMINISTRACYJNE

Obecnie obowiązujące ustawowe (ustawa z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi – dalej uzzz) regulacje dotyczące postępowania w czasie pandemii dają szerokie uprawnienia organom administracji publicznej nakładania na obywateli szeregu ograniczeń, których naruszenie będzie się wiązać z nałożeniem administracyjnej kary pieniężnej. Nie przesądzając czy ograniczenia są zasadne czy nie – od tego są epidemiolodzy – należy przestrzegać w tym zakresie jak w każdej sprawie administracyjnej podstawowych zasad prawa.

Administracyjną karę pieniężną nakłada się m.in. za naruszenie (art. 46 uzzz):

1. czasowego ograniczenia określonego sposobu przemieszczania się; określonych obiektów produkcyjnych, usługowych, handlowych lub innych obiektów;
2. czasowego ograniczenia lub zakaz obrotu i używania określonych przedmiotów lub produktów spożywczych;
3. czasowego ograniczenia funkcjonowania określonych instytucji lub zakładów pracy;
4. zakazu organizowania widowisk i innych zgromadzeń ludności;
5. obowiązku wykonania określonych zabiegów sanitarnych, jeżeli wykonanie ich wiąże się z funkcjonowaniem
6. nakazu udostępnienia nieruchomości, lokali, terenów i dostarczenia środków transportu do działań przeciwepidemicznych przewidzianych planami przeciwepidemicznymi;
7. obowiązku przeprowadzenia szczepień ochronnych; poza tym administracyjną karę pieniężną nakłada się w sytuacji nie stosowania się do (art. 46 a i b uzzz);
8. czasowego ograniczenia określonych zakresów działalności przedsiębiorców;

9. czasowej reglamentacji zaopatrzenia w określonego rodzaju artykuły;
10. obowiązku poddania się badaniom lekarskim oraz stosowaniu innych środków profilaktycznych i zabiegów przez osoby chore i podejrzane o zachorowanie;
11. obowiązku poddania się kwarantannie;
12. miejsca kwarantanny;
13. czasowego ograniczenia korzystania z lokali lub terenów oraz obowiązku ich zabezpieczenia;
14. nakazu ewakuacji w ustalonym czasie z określonych miejsc, terenów i obiektów;
15. nakazu lub zakazu przebywania w określonych miejscach i obiektach oraz na określonych obszarach;
16. zakazu opuszczania strefy zero przez osoby chore i podejrzane o zachorowanie;
17. nakazu określonego sposobu przemieszczania się.

Kary wymierzane są w zależności o rodzaju naruszenia w przedziale od 1000,00 złotych do nawet 30 000,00 złotych (lub 37 500,00 złotych w przypadku ponownego popełnienia takiego samego czynu.

Najbardziej niebezpieczne jest to, że decyzja w sprawie kary pieniężnej podlega natychmiastowemu wykonaniu z dniem jej doręczenia, a decyzję tę doręcza się niezwłocznie.

Sama egzekucja nałożonych kar pieniężnych następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, a więc za pośrednictwem organów skarbowych, a zatem kary pieniężne stanowią dochód budżetu państwa i są wplatane w terminie 7 dni od dnia wydania decyzji.

Sytuacja pozornie bez wyjścia, ale tak nie jest.

Po pierwsze tak rygorystyczne przepisy materialne, muszą być stosowane zgodnie z procedurą administracyjną oraz ukształtowanymi tam od lat zasadami prawa.

Jeżeli już dojdzie do nałożenia na nas administracyjnej kary pieniężnej to, powinniśmy **NIEZWŁOCZNIE** – wobec natychmiastowej wykonalności decyzji – zapoznać się z aktami, ewentualnie wykonać ich fotokopie – To jest bezwzględne prawo strony do zapoznania się z aktami sprawy.

Następnie powinniśmy przygotować odwołanie wraz z naszymi argumentami oraz **KONIECZNYM WNIOSKIEM O WSTRZYMANIE WYKONANIA DECYZJI**. Pozwoli to na chwilę oddechu, normalne procedowanie odwołania oraz o ile wnioszek zostanie uwzględniony na oddalenie widma egzekucji administracyjnej.

W wypadku, gdy wniosek o wstrzymanie wykonania decyzji nie zostanie uwzględniony, to w wypadku wszczęcia egzekucji administracyjnej nasze działania powinny być takie same czyli należy zaskarżać poszczególne czynności, wnosząc o wstrzymanie czynności egzekucyjnych do czasu rozpoznania np. zażalenia.

Nawet jeżeli faktycznie doszło przez nas do naruszenia prawa, to nie jesteśmy bezsilni w zakresie wysokości nałożonej kary. Nakładając karę i wymierzając ją w określonej wysokości organ administracji publicznej musi wziąć pod uwagę szereg okoliczności, a co najmniej stopień, skalę naruszenia oraz potencjalne jego skutki.

Jeżeli nawet dopuściliśmy się danego naruszenia, ale w naszej ocenie nie ma ono dużego znaczenia możemy powalczyć o wysokość nałożonej kary w oparciu o przepisy kodeksu postępowania administracyjnego (dalej k.p.a.).

I tak w tym zakresie możemy wnosić o (art. 189f k.p.a.):

1. odstąpienie od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej i poprzestanie na pouczeniu, jeżeli:
 - a. waga naruszenia prawa jest znikoma, a strona zaprzestała naruszania prawa lub
 - b. za to samo zachowanie prawomocną decyzją na stronę została uprzednio nałożona administracyjna kara pieniężna przez inny uprawniony organ administracji publicznej lub strona została prawomocnie ukarana za wykroczenie lub wykroczenie skarbowe, lub prawomocnie skazana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe i uprzednia kara spełnia cele, dla których miałyby być nałożona administracyjna kara pieniężna.
2. w przypadkach innych niż wymienione w pkt. 1, jeżeli pozwoli to na spełnienie celów, dla których miałyby być nałożona administracyjna kara pieniężna, o wyznaczenie stronie terminu do przedstawienia dowodów potwierdzających:
 - a. usunięcie naruszenia prawa lub
 - b. powiadomienie właściwych podmiotów o stwierdzonym naruszeniu prawa, określając termin i sposób powiadomienia.

oraz o odstąpieniu od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej i poprzestania na pouczeniu, po przedstawieniu przez strony dowodów, potwierdzających wykonanie postanowienia.

Należy też pamiętać, że zgodnie z zasadami procedury administracyjnej organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Organy administracji publicznej mogą odstąpić od tej zasady tylko w przypadkach, gdy załatwienie sprawy nie cierpi zwłoki ze względu na niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego albo ze względu na groźącą niepowetowaną szkodę materialną.

I ostatnią ważną rzeczą, to reguła zgodnie z którą jeżeli w czasie wydawania decyzji w sprawie administracyjnej kary pieniężnej obowiązuje ustawa inna niż w czasie naruszenia prawa, w następstwie którego ma być nałożona kara, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest ona względniejsza dla strony (art. 189c k.p.a.).

OSOBY DO POWIADOMIENIA W PRZYPADKU ZATRZYMANIA:

<RONIKA
PISMO IZBY ADWOKACKIEJ W ŁODZI

www.ekronika.pl